

Hammerdal, Hagamarken

Läge, areal, ägare

Området ligger en mil S om Hammerdal, 4 km SO om Fyrås, med koordinater 70432 14798. Det omfattar ca 150 ha. Det är privatägt.

Inventeringstillfällen

Inventerat av Bengt Pettersson flera gånger, av honom tillsammans med Johan Nitare m.fl. den 26 juli 2003 och av Forskningsresan i Naturvårdens utmarker den 31 juli 2003.

Skogstillstånd

Gammal grandominerad skog, som tidigare avverkats, troligen vid flera tillfällen, men aldrig har kalhuggits. Rikligt inslag av lövträd, glasbjörk, asp, rönn, sälg och hägg. Inom området finns också några mindre öppna myrar som är rikkärr och delar av skogen är sumpskog.

Artförteckningar

I artförteckningarna anges namn enligt Thomas Karlssons förteckning över Svenska kärlväxter och enligt Artdatabankens Ekologiska kataloger för mossor, lavar och svampar. Rödlistning anges enligt listan år 2000 (CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar och NT = missgynnad). Om arten är signalart anges detta med "S". Arter som enligt ekologiska katalogerna indikerar höga naturvärden anges med "***".

Den som har funnit arten anges med "leg.", den som har artbestämt den med "det.". Om bara ett namn anges har personen både funnit och artbestämt arten.

Kärlväxter av Bengt Petterson, Lisbeth Berntsson, Urpo Taskinen, Mattias Ahlstedt och Anders Delin

Revlumner (*Lycopodium annotinum*)

Plattlumner (*Lycopodium complanatum*)

Dvärglumner (*Selaginella selaginoides*)

Kärrfräken (*Equisetum palustre*)

Trådfräken (*Equisetum scirpoides*), talrik och nästan allestädes

Smalfräken (*Equisetum variegatum*, Lisbeth Berntsson)

Stor låsbräken (*Botrychium virginianum*, NT, Bengt Petterson), 704356 147925, 4 ex.

Finbräken (*Cystopteris montana*), vid 704296 147966, och ytterligare åtta ställen

Ekbräken (*Gymnocarpium dryopteris*)

Gran (*Picea abies*)

En (*Juniperus communis*)

Asp (*Populus tremula*)

Sälg (*Salix caprea*)

Glansvide (*Salix myrsinites*), 704295 147970

Glasbjörk (*Betula pubescens*)

Brännässla (*Urtica dioica*)

Ormrot (*Bistorta vivipara*)

Hästskräppa (*Rumex aquaticus*, Anders Delin) 70435 14792

Rödblära (*Silene dioica*)

Nordisk stormhatt (*Aconitum lycoctonum*), flerstädes

Blåsippa (*Anemone hepatica*, S), flerstädes

Kabbleka (*Caltha palustris*)

Smörblomma (*Ranunculus acris*)

Strandranunkel (*Ranunculus ventans*)

Rundsileshår (*Drosera rotundifolia*)
Sätterblomma (*Parnassia palustris*)
Daggkåpa (*Alchemilla* sp.)
Älggräs (*Filipendula ulmaria*)
Smultron (*Fragaria vesca*)
Humleblomster (*Geum rivale*)
Blodrot (*Potentilla erecta*)
Hägg (*Prunus padus*)
Stenbär (*Rubus saxatilis*)
Rönn (*Sorbus aucuparia*)
Skogsvicker (*Vicia sylvatica*), bl.a. ur fröbank i rotvältegrup
Harsyra (*Oxalis acetosella*)
Skogsnäva (*Geranium sylvaticum*)
Underviol (*Viola mirabilis*, S, Bengt Petterson) 704358 147929
Skogsviol (*Viola riviniana*)
Smaldunört (*Epilobium davuricum*, Lisbeth Berntsson, Anders Delin)
Hästsvans (*Hippuris vulgaris*), 704389 147934
Strätta (*Angelica sylvestris*)
Ljung (*Calluna vulgaris*)
Ögonpyrola (*Moneses uniflora*, S)
Björkpyrola (*Orthilia secunda*)
Vitpyrola (*Pyrola rotundifolia*)
Blåbär (*Vaccinium myrtillus*)
Odon (*Vaccinium uliginosum*)
Kråkbär (*Empetrum nigrum*)
Skogsstjärna (*Trientalis europaea*)
Vattenklöver (*Menyanthes trifoliata*)
Brunört (*Prunella vulgaris*)
Äkta förgätmigej (*Myosotis scorpioides*)
Ängskovall (*Melampyrum pratense*)
Skogskovall (*Melampyrum sylvaticum*)
Kärspira (*Pedicularis palustris*)
Kung Karls spira (*Pedicularis sceptrum-carolinum*)
Ärenpris (*Veronica officinalis*)
Tätört (*Pinguicula vulgaris*)
Linnea (*Linnaea borealis*)
Blåklocka (*Campanula rotundifolia*)
Borsttistel (*Cirsium helenioides*)
Kärrtistel (*Cirsium palustre*)
Kärrfibbla (*Crepis paludosa*, S)
Skogsfibbla (*Hieracium* sect. *Hieracium*)
Hagfibbla (*Hieracium* sect. *Vulgata*)
Fjällskräp (*Petasites frigidus*)
Fjällskära (*Saussurea alpina*)
Gullris (*Solidago virgaurea*)
Hästhov (*Tussilago farfara*)
Ormbär (*Paris quadrifolia*, S)
Ekorrhör (*Maianthemum bifolium*)
Kransrams (*Polygonatum verticillatum*)
Björnbrod (*Tofieldia pusilla*)

Grönkulla (*Coeloglossum viride*, S), fyra ställen
Korallrot (*Corallorrhiza trifida*)
Guckusko (*Cypripedium calceolus*, NT), 704319 147951 704342 147925, m.fl. ställen
Ängsnycklar (*Dactylorhiza incarnata*)
Blodnycklar (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *cruenta*), 704296 147966
Skogsnycklar (*Dactylorhiza maculata* ssp. *fuchsii*, S)
Skogsfru (*Epipogium aphyllum*, NT, Anders Delin, Pär Hedberg) 704354 147949 704363
147944, senare Bengt Petterson på ytterligare 8 ställen
Knärot (*Goodyera repens*, S)
Brudsporre (*Gymnadenia conopsea*), 704296 147966, 704318 147966, 704295 147970
Spindelblomster (*Listera cordata*)
Tvåblad (*Listera ovata*, S), 704349 147940, 704311 147973
Flugblomster (*Ophrys insectifera*, S), 704309 147964, 704349 147948, 704339 147944,
704345 147949
Vårfryle (*Luzula pilosa*)
Vasstarr x norrlandsstarr (*Carex acuta* x *aquatilis*, Bengt Petterson), 704355 147944
Hårstarr (*Carex capillaris*, Bengt Petterson), 704309 147946, 704284 147958
Huvudstarr (*Carex capitata*, Urpo Taskinen)
Trindstarr (*Carex diandra*, Lisbeth Berntsson)
Vispstarr (*Carex digitata*)
Nålstarr (*Carex dioica*)
Knagglestarr (*Carex flava*)
Jämtstarr (*Carex lepidocarpa* ssp. *jemtlandica*, Bengt Petterson), 704294 147970
Hundstarr (*Carex nigra*)
Taigastarr (*Carex norvegica* ssp. *inferalpina*, Bengt Petterson), 704284 147958
Hirsstarr (*Carex panicea*)
Flaskstarr (*Carex rostrata*, Mattias Ahlstedt)
Tagelsäv (*Eleocharis quinqueflora*, Libeth Berntsson)
Gräsull (*Eriophorum latifolium*, S)
Axag (*Schoenus ferrugineus*, S)
Snip (*Trichophorum alpinum*)
Gulkavle (*Alopecurus aequalis*), 704383 147933
Skogsrör (*Calamagrostis chalybaea*), flerstädes
Tuvtåtel (*Deschampsia cespitosa*)
Lundelm (*Elymus caninus*, S)
Rödsvingel (*Festuca rubra*)
Bergslök (*Melica nutans*)
Blåtåtel (*Molinia caerulea*)
Kärrgröe (*Poa trivialis*, Anders Delin)

Mossor

Myruddmossa (*Cinclidium stygium*, leg. Anders Delin, det. Gunnar Ersare), 704340 147945, i rikkärr med flugblomster m.m.
Mörk husmossa (*Hylocomiastrum umbratum*, S, Anders Delin)
Trekantig svanmossa (*Meesia triquetra*, *, leg. Anders Delin, det. Gunnar Ersare), 704340 147945, i rikkärr med flugblomster m.m.
Nordlig fjädermossa (*Neckera oligocarpa*, S, leg. Anders Delin, det. Gunnar Ersare), 70434 14793, under överluta på stort granitblock i granskog på kalkmark.
Myrnicka (*Pohlia sphagnicola*, leg. Anders Delin, det. Gunnar Ersare), 704340 147945, i rikkärr med flugblomster m.m., i vitmosstuva.

Kranshakmossa (*Rhytidiadelphus triquetrus*)
Gyllenmossa (*Tomentypnum nitens*, Anders Delin), i rikkärr med flugblomster m.m.

Se brev från Gunnar Ersare 14 aug. 2003

Lavar av Anders Delin, Bengt Petterson och Mattias Ahlstedt

Gulnål (*Chaenotheca brachypoda*, S, Anders Delin)

Brunpudrad nållav (*Chaenotheca gracillima*, NT, Mattias Ahlstedt, Anders Delin)

Smalskaftslav (*Cybebe gracilenta*, VU, Anders Delin, Bengt Petterson) 704339 147942,
704322 147950

Lunglav (*Lobaria pulmonaria*, S)

Skrovellav (*Lobaria scrobiculata*, NT, Mattias Ahlstedt)

Stuplav (*Nephroma bellum*, S)

Bårdlav (*Nephroma parile*, S)

Luddlav (*Nephroma resupinatum*, S)

Korallblylav (*Parmeliella triptophylla*, S)

Svampar av Johan Nitare, Lars Lundberg, Göran Eriksson, Bengt Petterson, Malte Edman,
Urpo Taskinen, Birgitta Gahne och Mattias Ahlstedt

Sprickporing (*Diplomitoporus crustulinus*, VU, Göran Eriksson, Malte Edman) 704331,
147941, på granlåga

Knölticka (*Antrodia serialis*, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)

Timmerticka (*Antrodia sinuosa*, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)

Rönndyna (*Biscogniauxia repanda*)

Sumpäggs svamp (*Bovista paludosa*, NT, Urpo Taskinen)

Stor mossmurkling (*Bryoglossum rehmi*, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)

Kalknavling (*Cantharellopsis prescotii* Johan Nitare), 704358 147929, 704290 147962, foto
Anders Delin

Ticksnyltskål (*Cistella hymnophila*, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman), på knölticka

Stor klubbsvamp (*Clavariadelphus pistillaris*, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)

Trådticka (*Climacocystis borealis*, S, Bengt Petterson), 704274 147986

Sommartrattskivling (*Clitocybe gibba*)

Naveltrattskivling (*Clitocybe strigosa*, Lars Lundberg), 704315 147943

Tuvnagelskivling (*Collybia acervata*)

Rödbandad spindling (*Cortinarius armillatus*, Mattias Ahlstedt)

Lokspindling (*Cortinarius callisteus*, *, Bengt Petterson), 704263 147978 704336 147981

Tegelbandspindling (*Cortinarius paragaudis*) 704356 147936

Violspindling (*Cortinarius violaceus* ssp. *harcynicus*, S, Bengt Petterson), 704319 147965,
704355 147911, 704336 147981

Mössmurkling (*Cudonia circinans*)

Blek mössmurkling (*Cudonia confusa*)

Blek puderskivling (*Cystolepiota seminuda*, Mattias Ahlstedt), 704355 147924

Klibbticka (*Fomitopsis pinicola*)

Rosenticka (*Fomitopsis rosea*, NT), 704349 147921

Kakaofränskivling (*Hebeloma edurum*, Johan Nitare), 704324 147946

Rotticka (*Heterobasidion annosum*, Urpo Taskinen)

Rödgul taggsvamp (*Hydnum rufescens*)

Strävt knotterskinn (*Hyphodontia aspera*)

Sidentråding (*Inocybe geophylla* var. *lilacina* Bengt Petterson, Lars Lundberg), 704274
147970

Harticka (*Inonotus leporinus*, NT), 704377 147937, 704335 147982
Sotticka (*Ischnoderma benzoinum*)
Kärrskäggriska (*Lactarius scoticus*)
Skogsriska (*Lactarius trivialis*)
Gulflockig fjällskivling (*Lepiota ventriospora* Bengt Pettersson, Lars Lundberg), 704290 147962
Kötticka (*Leptoporus mollis*, S), 704343 147913
Jättetrattskivling (*Leucopaxillus giganteus*, Birgitta Gahne), 704321 147948
Rättikhätta (*Mycena pura*)
Rosenhätta (*Mycena rosella*, Mattias Ahlstedt)
Litet haröra (*Otidea leporina*, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)
Rödvedskinn (*Phanerochaete sanguinea*, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)
Granticka (*Phellinus chrysoloma*), flera ställen
Ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*, S), flera ställen
Eldticka (*Phellinus igniarius*)
Rynkskinn (*Phlebia centrifuga*, NT, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)
Klubbdyna (*Podostroma alutaceum*, s.lat., DD, Johan Nitare) 704358 147954, och 5 ställen till
Sillkremla (*Russula xerampelina* s. str., Johan Nitare)
Ostticka (*Skeletocutis odora*, VU, leg. Lillebror Hedblom, det. Malte Edman)
Blek spadmurkling (*Spathularia rufa*)
Gelétratting (*Tremiscus helvelloides*, *, Ellinor Delin, Bengt Pettersson), 704372 147936, foto Anders Delin
Violtagging (*Tricaptum fuscoviolaceum*, leg. Lillebror Hedblom, det Malte Edman)

Fåglar

Tjäder (*Tetrao urogallus*)
Lavskrika (*Perisoreus infaustus*)

Insekter

Stormhattshumla (*Bombus consobrinus*)
Makaonfjäril (*Papilio macaon* UrpoTaskinen)

Naturvärden

Området har mycket höga naturvärden, knutna både till skogs- och myrvegetation. Den kalkhaltiga jorden sätter sin prägel på floran, särskilt kärlväxter, mossor och svampar. De skogliga naturvärdena är också höga, trots att skogen har huggits och inte är särskilt gammal. Starkt kalkgynnade är följande arter: Trådfräken, stor låsbräken, finbräken, glansvide, smaldunört, guckusko, blodnycklar, flugblomster, hårstarr, huvudstarr, jämtstarr, axag, sumpäggschamp, kalknavling, violspindling, blek puderskivling, kakaofränskivling och gelétratting.

Sammanlagt påträffades 12 rödlistade arter, varav tre i kategori VU.

Anders Delin